

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ: ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಬಸವರಾಜ¹ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಸ್.ಜಿ.ಚಲವಾದಿ²

¹ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ²ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ

Abstract:

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅಗ್ರಪಂಥಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರವರ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪುರಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಆ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಒಂದು ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುರಾತತ್ವದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

Keywords: ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾತತ್ವ, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಡಾ.ಅ.ಸುಂದರ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುರಾತತ್ವದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಗಳು, ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಈ ಅವಲೋಕನವು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜನರ ಜೀವನ, ಸಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಚತುರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ವಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಮಾಧಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮೂಲವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿವರವು ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರ ಅವರು

ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರವರು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಅವರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ವಾಸಸ್ಥಾನ ವಿಧಾನಗಳು

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಾದ ನದಿ ತೀರ ಮತ್ತು ಸಮೀಪದ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರ ಕಾರ್ಯ

Please cite this article as: ಬಸವರಾಜ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಜಿ.ಚಲವಾದಿ. (2025). ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ: ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 4(1), 36-44

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಮತ್ತು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಂಡೆಗಳ ಸಾಕಷ್ಟು ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಆಯ್ಕೆಯು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು ಎಂದು ಡಾ. ಸುಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದ ಜನರು ನದಿಗಳ ಕಣಿವೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ನವಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಾನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ನೀರಾವರಿ-ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಯ್ಕೆಯಾದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಲ್ಲ, ಇದು ಒಂದು ಉಹಾತ್ಮಕ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಡಾ.ಅ ಸುಂದರ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ಕಿ, ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಹಳ್ಳೂರು ಮತ್ತು ಹಿರೇ-ಬೆಣಕಲ್ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ, ಜೊತೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ಪೈಯಂಪಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೇಟ್‌ವೇ ಚೇಂಬರ್ ಸಮಾಧಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವವರ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಡಾ. ಸುಂದರ ಅವರು ವಸತಿ ಗೃಹ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿಗಳ

ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವಸತಿ ಗೃಹ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ, ಇದು ಮನೆಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಬಾಳಿಕೆ ಬಾರದ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಗೂಡುಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಗಾರೆಯಿಂದ, ಒಣಹುಲ್ಲು ಅಥವಾ ಜೋಳದ ಕಾಂಡದ(ದಂಟು)ಚಾವಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳೂರಿನ ಉತ್ಖನನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣದ ಗಾರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಯತಾಕಾರದ ನೆಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಮಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯ ರಂಧ್ರಗಳು (ಪೋರ್ಟ್-ಹೋಲ್‌ಗಳು) ಕಂಡುಬಂದಿವೆ, ಇದು ಮೂಲಭೂತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪೈಯಂಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ನೆಲವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಚಿಪ್ಪುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಮೇಲೆ ಮರಂ(ಗರ್ಜು) ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣದ ಗಾರೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒರಟಾದ ಕಲ್ಲಿನ ನೆಲವೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮನೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಾಕಾರ, ಅಂಡಾಕಾರ ಅಥವಾ ಆಯತಾಕಾರದವು, ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಆದರೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ಕೊಠಡಿಗಳ ರಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಈ ಸರಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಸಮಾಧಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಯಿಸಿದ ಭವ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ ತೀವ್ರ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಧಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಮಾಧಿಗಳು, ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಗುರುತಾಗಿದ್ದು, ಗಮನಾರ್ಹ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಸುಂದರ ಅವರು ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ದೊಡ್ಡ, ಒರಟಾದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ

ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ:

ಸಮಾಧಿಯ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು:

ಸಮಾಧಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಲಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ, ಗೇಟ್‌ವೇ ಚೇಂಬರ್ ಸಮಾಧಿಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾನವ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಶವ ಹುಗಿದಂತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ತಂದು ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಿಲಾ ಸಮಾಧಿಗಳಾದ ದಾರಿಕೋಣೆ, ಕಂಡಿಕೋಣೆ, ಜಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಕೊರೆದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕೋಣೆಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಶವಪಟ್ಟಿಗೆಯುಳ್ಳ ದುಂಡುವೃತ್ತಗಳು, ನಿಲಸುಕಲ್ಲುಗಳು, ಕಲ್ಲುಕುಂಟೆಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಶವವನ್ನು ಹೂಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಡಾ. ಅ ಸುಂದರರವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಲಾಗೋರಿಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು

1. ಗೋರಿಯು ಅಂಡಾಕಾರದ ಒಂದು ಕುಣಿ. ಅದರ ನೆಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೂದಿಯನ್ನು ಹರಡಿದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಶವವನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜೊತೆಗೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ
2. ಎರಡನೇ ಶಿಲಾಗೋರಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯ ಬಾವಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದರಂತೆ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ವೃತ್ತದೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಕಲ್ಲಿನ ಚೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಲಾಗಿದೆ
3. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕಲಗೋರಿಗಳ ಒಳಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಲವಾಗಿ ಕಲ್ಲು ಚೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೂಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಶಿಲಾಗೋರಿಗಳು ಕಲ್ಲು ಋತುಗಳು ಆಯತಾಕಾರದ ಕಲ್ಲು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಶಿಲಾ ತಾಮ್ರ ಯುಗದ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಕ್ರಮೇಣ ಕಬ್ಬಿಣ ಬಳಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನರ ಕಲ್ಲೋರಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಈ ನಮೂನೆಯ ಕಲ್ಲುಗೋರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಡಾ. ಅ ಸುಂದರ ಅವರು ಉಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಸ್ತು ಬಳಕೆ: ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳಾದ ಕ್ವಾರ್ಟ್‌ಜೈಟ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಟೋನ್, ಗ್ರಾನೈಟ್, ಲ್ಯಾಟರೈಟ್ ಮತ್ತು ಡೆಕ್ಕನ್ ಟ್ರಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಾಧಿಯ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು (ಉದಾ: ಕೋಣೆಗಳಿಗೆ ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಗಳು, ವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಲ್ಯಾಟರೈಟ್). ಪೆಗ್ಮಟೈಟ್ ಮತ್ತು ನದಿಯಿಂದ ಸವೆದ ಕಿರುಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸಮಾಧಿಗಳ ಕೇರ್ನ್ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಡಾ.ಅ ಸುಂದರರವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನವೀನ ತಂತ್ರಗಳು: ಪೋರ್ಟ್-ಹೋಲ್ಡ್ ಚೇಂಬರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್-ಕ್ಲಾಕ್‌ವೈಸ್ ಅಥವಾ ಕ್ಲಾಕ್‌ವೈಸ್ ಯೋಜನೆಗಳು (ಉದಾ: ಹಿರೇ-ಬೇಣಕಲ್, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ) ಮತ್ತು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುವ ಕೋರ್ಸ್ಡ್ ಕೇರ್ನ್ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಕುಸಿತವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸುಧಾರಿತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಸುಂದರ ಅವರು, ಗ್ರೀಕ್ ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಕ್ರಾಸ್-ವಿಧದ ಚೇಂಬರ್‌ಗಳಂತಹ ಸಮಾಧಿಗಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯು ನಂತರದ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು (ಉದಾ: ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲ ದೇವಾಲಯಗಳು) ಪ್ರಭಾವಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ

ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿ ಇರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪಶು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿತ್ತು.

ಕೃಷಿ: ಸಮಾಧಿಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬಂದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು (ಉದಾ: ಕುಡಗೋಲು, ಉಳಿಮೆಯ ನೆಗಿಲುಗಳು) ಮತ್ತು ಉರಿದ ಕಾಳುಗಳ ಶೋಧನೆ (ಹಳ್ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಕುನ್ನತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತ) ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತವು ಪ್ರಧಾನ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೇಟೆ: ಹಿರೇ-ಬೇಣಕಲ್‌ನ ಶಿಲಾವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ, ನವಿಲು, ಜಿಂಕೆ, ಕಾಡುಕೋಣ, ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳಂತಹ (ಪಶುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೊನೆಯದನ್ನು) ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬೇಟೆಯು ಆಹಾರದ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಪಶು ಸಾಕಾಣಿಕೆ: ದನ, ಎತ್ತು, ಕುರಿ, ನಾಯಿ, ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರ, ಕೃಷಿ, ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕುದುರೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಟೆಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದವು, ಶಿಲಾವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು: ಕಬ್ಬಿಣದ ಕರಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿವೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಸಮೀಪದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದ್ದಿರುತ್ತದೆ, ಈ ಸ್ಥಳ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸಾಂದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳು

ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಮಣಿಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಇದು ಕೂಡ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೂದಿಯ ರಾಶಿಗಳು, ಬಹುಷಃ ಕಬ್ಬಿಣ ಕರಗಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ, ನವಶಿಲಾಯುಗ-ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಚಾಪೆ-ನೇಯ್ಗೆ (ಸಮಾಧಿಯ ಚಾಡಿಗಳ ಮೇಲಿನ ನೇಯ್ಗೆ ಚಾಪೆಯ ಗುರುತುಗಳಿಂದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ), ಮಣಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ (ಕಾರ್ನೆಲಿಯನ್, ಜಾಸ್ಪರ್, ಚಿನ್ನ), ಮತ್ತು ಸಂಭವನೀಯ ರಾಟೆ-ಕೆಲಸ (ರಂಧ್ರಯುಕ್ತ ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಡಿಸ್ಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತ) ಸೇರಿವೆ ಎಂದು ಇವುಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರರವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರ ವಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅವರ ಉಪಕರಣಗಳು, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳು: ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಆಯುಧಗಳು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಡಗೋಲು, ಉಳಿಮೆಯ ನೆಗಿಲುಗಳು, ಚಾಕುಗಳು, ಈಟಿಗಳು, ಕೊರಕಲಿನ ಕತ್ತಿಗಳು, ದಂತಿನಂತಿರುವ ಅಂಚಿನ ಕೊಡಲಿಗಳು, ಮತ್ತು ಬಾಣದ ತುದಿಗಳು ಮತ್ತು ಈಟಿಯ ತುದಿಗಳು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳೂರು ಮತ್ತು ಮಸ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಟ್ರೈಪಾಡ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಟ್ಟೆಯ ದೀಪಗಳಂತಹ ಗೃಹಸ್ಥ ವಸ್ತುಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಂಬಾರಿಕೆ

ಕುಂಬಾರಿಕೆಯು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿತ್ತು, ಮೂರು ಮುಖ್ಯ

ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕ್‌ಗಳಿಂದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗೊಂಡಿತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

ಕಪ್ಪು-ಮತ್ತು-ಕೆಂಪು ವೇರ್: “ಡಬಲ್ ಫೈರಿಂಗ್” ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (“ಇನ್‌ವೆರ್ಟ್ ಫೈರಿಂಗ್” ಅಲ್ಲ), ಇದು ಹೊಳಪುಗೊಳಿಸಿದ ಸ್ಲಿಪ್ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೋರ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಲುಗಳು, ತಟ್ಟೆಗಳು, ಮುಚ್ಚಳಗಳು, ಡಿಶ್-ಆನ್-ಸ್ವಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಕೊಡಗಳು ಸೇರಿವೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೇಟ್‌ವೇ ಚೇಂಬರ್ ಸಮಾಧಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಪ್ಪು ವೇರ್: ಕಪ್ಪು-ಮತ್ತು-ಕೆಂಪು ವೇರ್‌ನಂತೆಯೇ, ಇದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಹೊಳಪುಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಮಧ್ಯಮದಿಂದ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆಂಪು ವೇರ್: ಒರಟಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಾದ ತಟ್ಟೆಗಳು, ಕೊಡಗಳು, ಜಾಡಿಗಳು, ಮತ್ತು ಬೇಸಿನ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು, **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು:** ಗೇಟ್‌ವೇ ಚೇಂಬರ್ ಸಮಾಧಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಕಪ್ಪು-ಮತ್ತು-ಕೆಂಪು ವೇರ್ ಅನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಳಸಿದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಧಾರವಾಡದ ರೌಂಡ್ ಬ್ಯಾರೋ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ರಾಯಚೂರು ದೋಬ್‌ನ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಎಲ್ಲ ವೇರ್‌ಗಳನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದರು.

ಅಲಂಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಗೀರುಗುರುತುಗಳು: ಕುಂಬಾರಿಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಹಳ್ಳೂರಿನ ಕೆಲವು ಕಪ್ಪು-ಮತ್ತು-ಕೆಂಪು ವೇರ್‌ಗಳು ಮಂದ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ರೇಖಾತ್ಮಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು, ಬಹುಶಃ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದವುಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಫೈರಿಂಗ್ ನಂತರದ ಗೀರುಗುರುತುಗಳು, ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿ ಹರಪ್ಪನ್ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಉಗಮವಾದವು, ಕುಂಬಾರರ ಗುರುತು, ಲಿಪಿಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ಅಥವಾ ಟೋಟೆಮ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಹುದು, ಆದರೂ ಅವುಗಳ ನಿಖರ ಅರ್ಥವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಮಾಧಿಯ ಜಾಡಿಗಳು: ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಧಿಯ ಜಾಡಿಗಳು, ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡ ದೇಹ, ಕಿರಿದಾದ ಚೂಪಾದ ಕೆಳಭಾಗ, ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕ್ ವಿನ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ (ಉದಾ: ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ) ನೇಯ್ದ ಚಾಪೆಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು, ಇದು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಭರಣಗಳು: ಆಭರಣಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದ್ದವು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ಕಾರ್ನೆಲಿಯನ್ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ), ಜಾಸ್ಪರ್, ಮ್ಯಾಗ್ನೆಸೈಟ್, ಟೆರಾಕೋಟಾ, ಶಂಖು ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಮಣಿಗಳು. ತಾಮ್ರ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಶಂಖಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆರಳಿನ ಉಂಗುರಗಳು. ಶಂಖದ ಚಿಪ್ಪಿನ ಹಾರಗಳು, ಬಹುಶಃ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಆಭರಣಗಳ ಸರಳತೆಯು ಆಡಂಬರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲೆ

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಶಿಲಾವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿರೇ-ಬೆಣಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಡಾ.ಸುಂದರ ಅವರು ಇವು ಆಚರಣೆ-ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೇವಲ ಕಲಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಿಷಯಗಳು: ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಬೇಟೆಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಗುಂಪು ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ, ಬಹುಶಃ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತತೆಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಬೇಟೆಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಯಶಸ್ವಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಗುಂಪು ನೃತ್ಯಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಿಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೈಲಿ: ಚಿತ್ರಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಿಲಾಯಿಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೈಲೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಆಚರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳು (ಉದಾ: ಮನುಷ್ಯನ ಬೆರಳು, ಹಸುವಿನ ಕೆಚ್ಚಲು, ನವಿಲಿನ ಬಾಲ) ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ರಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿರುವಾಗಲೂ, ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಲೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ರಚನೆ: ಚಿತ್ರಕೆಗಳು ಯೋಜಿತ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ರಕೆಗಳನ್ನು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವಿಭಿನ್ನ ಗಾತ್ರಗಳಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ, ಕಲಾತ್ಮಕ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ತಾಳ ಮತ್ತು ವಿವರ: ಗುಂಪು ನೃತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಬಿನ ವಕ್ರತೆಯು ತಾಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ, ಕೊಂಬಿನ ಆಕಾರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪ-ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕರಡಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನಂತಹ ಚಲನಾತ್ಮಕ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ

ದುರ್ಗಮ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ಚಿತ್ರಕೆಗಳು ಆಚರಣೆಯ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬಹುದು, ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು

ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ. ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಇವು ನಿರ್ಮಾಪಕರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಪಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಧಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು: ಸಮಾಧಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದವು, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಮಾಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಡದಿರದ ಗುಂಡಿಗಳಿಂದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಸುಂದರ ಅವರು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು: ಪೋಸ್ಟ್-ಎಕ್ಸ್‌ಕಾರ್ನೇಟ್, ದ್ವಿತೀಯ, ಭಿನ್ನಾಂಗ, ವಿಚ್ಛೇದಿತ, ಮತ್ತು ಬಹು ಸಮಾಧಿಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದವು, ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ವಿರಳ ಆಚರಣೆಗಳು: ಸುಣ್ಣ ಅಥವಾ ಬೂದಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಏಕ, ವಿಸ್ತೃತ, ಕೀಲುಳ್ಳ ಸಮಾಧಿಗಳು ಮತ್ತು ದಹನದ ನಂತರದ ಸಮಾಧಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆರ್ಯರ ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಹನ, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ (ಅಗ್ನಿದಗ್ಧ ಮತ್ತು ಅನಗ್ನಿದಗ್ಧ) ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರಂತರತೆ: ಸುಣ್ಣ ಅಥವಾ ಬೂದಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಏಕ ಸಮಾಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುಂಡಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳ (ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ “ಮೃನ್ಮಯಂ” ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ) ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಸಮಾಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇರ್ನ್ ವೃತ್ತಗಳು ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಿನ ರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಕೂಡ ವೈದಿಕ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವ: ಸಮಾಧಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಿರ್ಮಾಣವು ಪರಲೋಕದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು (ಉದಾ: ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಸಮಾಧಿಯ ಜಾಡಿಗಳು).

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳು

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ನವಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರಿಂದ ಆಕ್ರಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು, ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ (ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಹಳ್ಳೂರು, ಮತ್ತು ಟಿ. ನರಸಿಪುರದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗೊಂಡಿದೆ) ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ನವಶಿಲಾಯುಗ/ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ: ವಾಸಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವಿಕೆಗೆ ತಿರುಗುವಿಕೆ, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಕೇರ್ನ್ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್‌ನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ರೌಂಡ್ ಬ್ಯಾರೋಗಳು, ಗುಂಡಿಯ-ವೃತ್ತಗಳು, ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಉದಾ: ತೇರ್ದಾಳ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಮಸ್ಕಿ). ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ವೇರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಬೂದು ವೇರ್‌ನ ಬಳಕೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಡಬಲ್-ಪಾಟ್ ಸಮಾಧಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. (ಉದಾ: ಉನಚಗೇರಿ-ಗೌಡಗೇರಿ).

ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ: ಮಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಗೀರುಗುರುತುಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ, ಬಹುಶಃ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದವು. ಅಪ್ಲಿಕ್ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಚಾಪೆಯ ಗುರುತುಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಶೈಲಿಯ ಪೈರಿಫಾರ್ಮ್ ಜಾಡಿಗಳ ಬಳಕೆ, ಮನಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಿಶ್ರ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಕಪ್ಪು ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಜಾಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೆಗಾಲಿಥಿಕ್ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ವೇರ್, ಮತ್ತು ಹಳ್ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಬೂದು ವೇರ್ ಜಾಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೆಗಾಲಿಥಿಕ್ ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಯೋಗವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ಸುಂದರವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಯೋಜನೆ:

ಡಾ. ಅ ಸುಂದರವರು ಮಾನವ ಅಸ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪೋಟೋ ಅಸ್ಟ್ರಾಲಾಯಿಡ್ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಟೇರಿಯನ್. ಎರಡನೇದನ್ನು ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿಶ್ರ ವಂಶದವು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳ ಯುದ್ಧ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರು ಸಂಶಯ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಡಾ. ಅ ಸುಂದರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಉಗಮ, ವಿತರಣೆ, ಮತ್ತು ಕಾಲಗಣನೆ

ಡಾ. ಸುಂದರ ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ಯಾಸೇಜ್ ಚೇಂಬರ್ ಸಮಾಧಿಗಳು, ಬಹುಷಃ ಕರಾವಳಿ ಮಾರ್ಗದ

ಮೂಲಕ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉಗಮವಾಯಿತು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಮಾಧಿಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳ ಹೋಲಿಕೆ. ಈ ವಿಧವು ಇರಾನ್, ಬಲೂಚ್-ಮಕ್ರಾನ್, ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ನವಶಿಲಾಯುಗ/ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಹನವು ಇತರ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಮಾಧಿಯ ವಿಧಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. (ಉದಾ: ರೌಂಡ್ ಬ್ಯಾರೋಗಳು, ಗುಂಡಿಯ-ವೃತ್ತಗಳು) ನಂತರ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಿಂದ ಕಲ್ಲಿನ ಸಾಲುಗಳ ಒಂದು ಒಳನುಗ್ಗುವಿಕೆಯು ಈಶಾನ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿರಬಹುದು. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1200-1100 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿತು, ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3 ರಿಂದ 2ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಏಳಿಗೆಯಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ

ಡಾ. ಸುಂದರ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಐದು ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ 217 ಮೆಗಾಲಿಥಿಕ್ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ:

ಕಲಾದಗಿ ಸರಣಿ: 48 ಸ್ಥಳಗಳು (ಉದಾ: ಕೊನ್ನೂರು, ತೇರ್ದಾಳ, ಐಹೊಳೆ).

ಧಾರವಾಡ ಶಿಲೆಗಳು: 47 ಸ್ಥಳಗಳು (ಉದಾ: ಹಳ್ಳೂರು, ಸಂಗನಕಲ್ಲು).

ಭೀಮಾ ಸರಣಿ: 35 ಸ್ಥಳಗಳು (ಉದಾ: ಮಸ್ಕಿ, ಬೂದಿಹಾಳ).

ಪೆನಿನ್ಸುಲರ್ ಗ್ನೀಸಿಕ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್: 57 ಸ್ಥಳಗಳು (ಉದಾ:ಹಿರೇ-ಬೆಣಕಲ್, ಮಸ್ಕಿ)

ಡೆಕ್ಕನ್ ಟ್ರಾಪ್: 15 ಸ್ಥಳಗಳು (ಉದಾ: ಕಲ್ಲೋಲ್, ಮಾಸಾಲಿ).

ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳು ನವಶಿಲಾಯುಗ, ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗ, ಅಥವಾ ಆರಂಭಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಕಬ್ಬಿಣ ಕರಗಿಸುವಿಕೆ (ಉದಾ., ಐಹೊಳೆ, ಸಂಗನಕಲ್ಲು) ಅಥವಾ ಚಿನ್ನದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು (ಉದಾ: ಮಸ್ಕಿ) ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ವ್ಯಾಪಕ ವಿತರಣೆಯು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಾಲ ಇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣ, ವಿಶಿಷ್ಟ-ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಸುಧಾರಿತ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ, ಮಿಶ್ರ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಆಚರಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗಳು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವರ ವಸ್ತುಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಭರಣಗಳು) ಮತ್ತು ಶಿಲಾವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ. ನವಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಿಲಾಯುಗದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇದು ಬಹುಷಃ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಉಗಮದ ವಿಶಾಲ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ (ಉದಾ: ಸಾಕ್ಷರತೆ, ವಿವರವಾದ ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರದ ದತ್ತಾಂಶ, ಸುಂದರ ಅವರ ಕಾರ್ಯವು ಬೃಹತ್‌ಶಿಲಾಯುಗ ನಿರ್ಮಾಪಕರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ

ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಈ ಕಾಲದ ಕಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಲೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಡಾ. ಅ. ಸುಂದರ ಕಾರ್ಯವು ಪುರಾತತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಷೇಕ್ ಅಲಿ, ಬಿ. (ಪ್ರ.ಸಂ) ಮತ್ತು ಅ. ಸುಂದರ (ಸಂ.). ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ-ಆದಿ ಹಳೇ ಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ-ಕ್ರಿ.ಶ.640, ಸಂ-1,
- ಸುಂದರ, ಅ. ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ. (ಸಂ). (1987). ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಗವಿವರ್ಣ & ಬಯಲು ಬಂಡೆ ಚಿತ್ರಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಹರತಿಸಿರಿ
- Sundara, A. (1971). Rock-shelters, Hire-Benkal, District Raichur, Mysore. *Indian Archaeology: A Review*, 1968-69, 68.
- Sundara, A. (1972). On the association of graffiti with Megalithic pottery. In U. V. Singh (Ed.), *Archaeological Congress and Seminar: 1972* (pp. 169-175). Kurukshetra: B. N. Chakravarty University.
- Sundara, A. (1973). Neolithic and Megalithic sites, Arahalli, District Raichur, Mysore. *Indian Archaeology: A Review*, 1972-73, 60.
- Sundara, A. (1975). *The Early Chamber Tombs of South India: A study of the Iron Age Megalithic*

Monuments of North Karnataka. Delhi University Publishers.

- Sundara, A. (1989). *Cultures: Megalithic Lower Deccan*, in EIA A. Ghosh Ed. pp. 124-127. Munshiram Manoharlal Publishers Pvt. Ltd,